

PENJATS D'UN FIL

Conte de **Maria-Mercè Bruguera i Barbany**

Pels meus pares

L'Eudald era sorrut de mena. Costava Déu i ajut d'arrencar-li quatre paraules seguides. Temia tant la conversa que, amb els anys, s'havia convertit en tot un artista especialitzat en el «campi qui pugui», i aquest singular comportament abocava indefectiblement els seus ingenus interlocutors a absurds soliloquis.

La família —la Lola, la seva dona, la Remei, la seva sogra i la Rossita i el Manolo, els dos lloros— sovint li'n feien retret. Aquell matí, sense anar més lluny, la Lola cansada d'empaitar-lo per tota la casa, quan finalment aconseguí acorralar-lo al final del passadís li va etzibar empipada:

—Eudald, tu vés fent! —el Manolo, el lloro, li feia els cors, “Eudald, que no paaarles? On ets Eudald?” “Eudaaald i de la peeedra, què?”

Mentre el lloro anava a la seva, la Lola, embalada, prosseguia:

—Un dia faràs l'ànec i t'hauràs d'espavilar solet amb la mortalla. Sí noi, sí, tu vés fent de mussol i d'invisible i al final ja t'ho trobaràs, ja. Et penses que fas gràcia, oi? T'agrada fer comèdia, oi? Oi?

Mentre la dona gairebé li encastava el nas a la galta, l'Eudald s'anava dient:

—N'estic tip i retip, en aquesta casa no hi ha qui pugui parar tranquil!

I subtilment aconseguia sostreure's de l'atac de la furibunda dona —com sempre—, i de la veu que finalment s'allunyava de la maltractada orella, una veu irada que conclogué ja distant:

—Doncs ja te la trobaràs la comèdia!

—Ves què me'n sé jo d'ànecs i mortalles— remugava empipat l'Eudald.

Ell no era pas home de subtiletes i de primer la xerrameca de la Lola i ara uns cants eixordadors de la Rossario, que s'havia arrancat amb un “Nena me decías, loco de pasión”, que repetia una i altra vegada i que s'escoltava de punta a punta del pis, feren evident al mut de l'Eudald que li calia posar en pràctica una bona estratègia, i com que encara era d'horeta i com que se sentia pres d'una gran ànsia d'obrir la porta i fer-se fonedís, prengué la motxilleta, sortí de puntetes acompanyat d'uns espinguets insistents que deien — “Eudaaald, que no parles Eudaaald?” i en un tres i no res s'organitzà un dia de perfecta solitud.

Destí: Montserrat.

Objectiu: perdre's tantes hores com pogués pels cims.

* * *

Decidí fer la pujada amb l'aeri i com que era dia feiner aviat constata que no hi hauria gaire moviment i que en seria l'únic viatger.

—Perfecte! —va pensar cofoi i alleugerit per primer cop en tot el matí.

Però, ai las! L'Eudald aquell dia ho tenia pelut, ja que el conductor el rebé amb un “bon dia” esplèndid, rialler, afable que ja d'entrada li va fer molta mala espina.

—No tindrè pas la mala sort que serà un d'aquells que busquen conversa? —pensà alarmat.

Semblava una premonició!

Tan bon punt l'aeri començà a enlairar-se, el conductor s'arrancà amb un clàssic:

—Farà bon dia, oi?

—Això comença a fer pudor de socarrim! —pensava esverat l'Eudald.

I mentre, l'altre prosseguia:

—Avui tindrà tota la muntanya per vostè solet, és només el tercer viatger que puja aquest matí. Un dia fluix com pot veure.

L'Eudald feia que sí amb el cap cot i el conductor, animat pel dèbil assentiment, començà ja a abocar un tal doll de paraules que ni deu Eudalds no haurien pas aturat!

Que si quina vida més dura, que si quina feina més avorrida, que si allò ho feia accidentalment, que si aviat plegaria, que estar tancat

en aquella antigalla era com estar engabiat, que si naps, que si cols...!

L'Eudald volia fondre's i es deia encongit.

—D'això se'n diu fugir del foc i caure a les brases! I qui m'embolica a mi a pujar a Montserrat un dia feiner? I qui em mana agafar l'aeri? —ara havia iniciat la secció “retrets”.

I així els retrets i planys a la seva dissort s'intensificaven paral·lelament al ritme de les cada cop més apassionades explicacions del conductor. L'Eudald acovardit del tot es digué:

—Mare de Déu! Amb l'empenta que porta, aquest és capaç fins i tot d'explicar-me la nit de nuvis!

Pobre Eudald! La pujada se li feia eterna. Però la pluja de paraules agressiva i persistent començà a barrejar-se amb venjances bel·licoses que l'acorralat Eudald barrinava:

—Ja sabries el que és bo si en comptes d'estar en aquesta gàbia fossis al meu pis!— ara era presoner de la rancúnia—. T'engegaria els lloros i la sogra, i jo, campí qui pugui! Encara que... ben pensat potser fins i tot et farien peça! Sou del mateix gremi vosaltres. Però pel que fa a mi, Eudald Puntí, ja sabries ja el que és quedar-te xerrant i sense auditori, perquè a tu t'ho faria sense els miraments que tinc amb la Lola —ara havia fet acte de presència l'Eudald reflexiu— perquè a ella encara li dec alguna que altra consideració, però a tu, a tu... Et deixaria amb tota la trepa i veuries quin martiri! Hauries d'anar a esgarrapades per poder sentar base d'alguna paraula. I tot això amenitzat amb els “inoblidables” cuplets de la Rossario —ara havia arribat l'hora dels insults. —Fotut bocamoll! Maleït llenguallarga...

Mentre la venjança silenciosa sotragejava violentament l'Eudald, l'aeri es posà suaument. S'havia acabat la tortura i ell, deixondint-se, en sortí cames ajudeu-me asserenant-se de sobte mentre es deia:

—Eudald, calmem-nos. Cal no perdre les formes!

I portant a la pràctica el seu bon propòsit, va dir tan cortesment com en fou capaç, donades les circumstàncies, un polit i escàs:

—Bon dia tingui!

I el conductor, que ni tan sols s'havia adonat de l'esquemàtica salutació del seu únic client, prosseguí:

—Fa goig de trobar persones com vostè. No sé si m'entén? Vull dir persones que saben escoltar. Avui en dia no és gaire corrent això, sap? Tothom té tanta pressa...

En sentir la paraula pressa, l'Eudald automàticament accelerà el pas i l'altre, també automàticament, el seguí com qui res escales amunt.

—Renoï! A veure si me l'hauré d'encolomar tot el sant dia? —es preguntà de bell nou esverat.

Sentí una intensa frisança, una recòndita incomoditat però, quina fortuna! en iniciar-se el segon tram d'escales, l'altre —que ja bufava notòriament— de sobte s'acomiadà:

—Bé, doncs una vegada més, que tingui un bon dia.

L'Eudald decidí iniciar un esquifit somriure d'agraïment, però se li marcí —abans de néixer del tot— quan escoltà aquestes paraules:

—Ja ens veurem a la baixada i li acabaré d'explicar tot aquest embolic de la feina, entesos?

Aquelles darreres paraules van produir un trasbals de magnituds considerables al pobre Eudald i malgrat que la solitud de la muntanya i la meravella del paisatge el referen un bon xic, el desassossec no l'abandonà pas del tot i quan pels voltants de les cinc s'acostava a l'estació de l'aeri, la inquietud el tenia pres a les seves urpes.

Caminava amb lentitud, fent avançar amb més rapidesa el cap que els peus i fitant amb insistència l'edifici de l'aeri per certificar —o no, pensava— la seva dissort. Intentava animar-se i s'anava dient:

—Potser només hauran estat quatre mots de cortesia— recordava el comiat del xerraire i prosseguia —potser ja haurà plegat, no pot pas ser que tot el dia tinguin el mateix home amunt i avall amb aquest fòtil del dimoni, a més és prou tard com perquè...

Però, quedava clar que aquell no era el seu dia de sort! El conductor xerraire no l'havia pas plantat, ans al contrari! L'Eudald el va veure. Li va veure sobretot l'ample somrís amb que el rebia i això va fer que sumés en silenci —com sempre feia— un feix de renecs i planys mentre es deia malhumorat:

—Els xerraires són una plaga, els haurien de prohibir, proscriure, foragitar. Jo què sé, qualsevol cosa! Però sobretot portar-los lluny, lluny! —havia sortit de pollaguera— I sembla talment que m'ensumin, tots em cauen al damunt!

Mentre botzinejava, mortificat com mai, n'havia arribat a l'alçada.

—Em dic Albert —i tot dient-ho, el conductor garlaire li allargava la mà mentre l'altre maleïa.

—Dispensi que al matí no m'hagi presentat, però d'horeta, ja se sap, no sirgo fi.

L'Eudald pensava exasperat:

—Si et descuides, noi. Si arribes a sirgar fi, t'escanyes de la xerrera. I mentrestant, l'altre que prosseguia:

—Ha vist com tenia raó?

—Raó, de què pot tenir raó aquest ximplet?— es preguntava, però sorrut com era no obria boca.

I l'Albert, que anava a la seva, feia:

—No se'n recorda? Li he dit que tindria un dia esplèndid. Ho veu? Sempre l'encerto jo. A baix hi ha una mica de boireta, però vaja, poca cosa.

L'Eudald fità insistentment a dreta i esquerra i constatant que no hi havia evasió possible i que s'havia d'empassar com fos el mal tràngol, assentí resignadament. Cansat, finalment sotmès, optà per una rendició incondicional!

I l'Albert, ignorant la rotunda victòria, les continuava enfilant sens treva.

—Jo hi entenc molt del temps perquè m'agrada molt la ciència, pensi que cada dia faig prediccions metereològiques, jo.

No tenia aturador. L'Eudald s'encongia per moments, literalment arraconat a un angle de l'aeri pel seu impetuós interlocutor, però estava disposat a aguantar el xàfec per espès que fos. I li queia, mare meva si li queia! Sens cap mena de pietat, ni tan sols ell se'n tenia quan es feia els següents retrets:

—Això és un càstig, un autèntic càstig. M'està bé per haver-me'n anat a la francesa de casa.

I mentre s'ho repetia sentint-se absolutament miserable, i quan estava a punt de permetre's una espurna d'entendiment pensant en la sogra, en la Lola i fins i tot en la Rossario i el Manolo, una de les paraules del garlaire li produí una intensa esgarrifança i ell, que gairebé mai no preguntava res, es va trobar de sobte dient amb un filet de veu:

—Com s'ho ha fet anar això darrer?

—Ah, amic! —la franquesa entre ambdós era ja un fet. —Veig que el tema li interessa —se'l veia satisfet. —No ho hauria dit mai, oi? Doncs miri, ara ja ho sap, sóc alquimista!

Va aturar-se un moment com assaborint la paraula acabada de dir, i passada la pausa prosseguí:

—I dels de tota la vida, eh? No es pensi pas vostè que això és una rauxa fugaç.

Ara l'Eudald feia cara d'embadocat.

—Ja li he dit que aquesta feina és per tapar l'expedient, oi? Aviat tornaré a la meva gran passió —i mentre parlava i parlava s'havia tret un pèndol de la butxaca que refregà pel nas del seu astorat client.

—Veu? Mai no el deixo jo— es referia al pèndol— sempre m'acompanya perquè tot està relacionat, i mai no se sap amb què et pots topar, oi que hi està d'acord? Cal anar sempre preparat, cal estar sempre a punt perquè, quan menys t'ho esperes, PATAPAM! salta la llebre —havia etzibat un ventallot a la fusta que tota la cabina tremolà, Eudald inclòs.

S'aturà un moment per prendre alè i refent-se en un tres i no res, s'adreçà a un Eudald que semblava de cera:

—Bé, ara li toca a vostè— de sobte se sentia magnànim—. Encara no m'ha explicat a què es dedica. Un home com vostè ben segur que té una feina interessant. Parli home parli— mentre deia això, amb l'única mà que tenia lliure —a l'altra continuava esgrimint el pèndol— li colpejava afectuosament l'espatlla.

L'Eudald se'l mirà. El seu semblant s'havia transmutat, tanmateix semblava un altre. De sobte, aprofitant el generós silenci que omplia la cabina i tement que l'altre no s'hi repensés, amb un fil de veu —gairebé una veueta— que obligà el conductor a apropar-se-li fins trobar-se ambdós fit a fit, va mig dir:

—Ja, ehem... miri jo... doncs...

—Digui, home digui o millor encara, deixi'm endevinar.

Per primera vegada en tot el dia l'Eudald volia dir-hi la seva i com que no hi estava avesat, les paraules no li sortien.

—Clar, és que no en tinc el costum —es digué. Jo sempre penso molt millor del que parlo —ara s'hi complaïa.

—Vostè deu tenir un negociet, oi que l'encerto? Oi?

—Doncs no, no l'encerta ni tan sols no s'hi acosta! —finalment la veu li havia sortit amb empenta, decidida i l'Eudald interrompia sense miraments perquè a la fi, en allò darrer, hi tenia molt a dir.

—Miri, la veritat és que jo, jo... Com li ho diria? Bé... Pensi —ara el to era confidencial— que això que li diré ha de quedar entre vostè i jo.

L'Albert l'aturà en sec i digué solemnement:

—I ara! Només faltaria! Estigui tranquil, ja se sap que entre amics no calen...

L'altre ni tan sols no el deixà acabar.

—Calli i escolti d'una vegada, punyeta!— l'evident contundència del missatge obrà el miracle, l'Albert "Xerraire" emmudí de cop, sorprès davant aquella nova faceta de l'Eudald:

—Jo —digué resolutament i ràpida— m'he passat la vida buscant la PEDRA FILOSOFAL i de fa poc, de fa molt poc que la tinc,

finalment, després d'anys d'experiments fallits, l'he aconseguida! — al compàs de les darreres paraules l'aeri s'havia parat, suaument embolcallat d'una boira providencial.

L'Eudald Puntí estava exultant, somrigué de canto i es contemplà a ell mateix com un nou Bogart, alhora que lamentava profundament no tenir a mà la inefable gavardina i el cigarret abandonat feia anys. Però ni tan sols aquestes petites mancances decoratives li barraren el pas. I mentre avançaven embolcallats de boira, posà la mà damunt l'espatlla del seu confident i articulà, amb to inflat, la solemne frase que sempre havia somniat dir:

—Crec que aquest pot ser l'inici d'una gran amistat!

Mollet del Vallès, gener de 1998